

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 18.07.1974, sp. zn. Tzv 33/74, ECLI:CZ:NS:1974:TZV.33.1974.1

Číslo: 49/1974

Právní věta: Vykrádáním peněžních částek z obyčejných zásilek (dopisů) nemůže vzniknout škoda na majetku v socialistickém vlastnictví, neboť nejde o vec, která je ve smyslu § 139 tr. zák. v opatrování socialistické organizace nebo státního orgánu.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 18.07.1974

Spisová značka: Tzv 33/74

Číslo rozhodnutí: 49

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Rozkrádání majetku v socialistickém řízení, Věc v opatrování socialistické organizace

Předpisy: 140/1961 Sb. § 132

§ 139

§ 247 odst. 1 150/1969 Sb. § 3 odst. 1 písm. a

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 49/1974 sb. rozh.

Vykrádáním peněžních částek z obyčejných zásilek (dopisů) nemůže vzniknout škoda na majetku v socialistickém vlastnictví, neboť nejde o „věc“, která je ve smyslu § 139 tr. zák. v opatrování socialistické organizace nebo státního orgánu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR z 18. 7. 1974 sp. zn. [Tzv 33/74.](#))

Nejvyšší soud ČSSR vyslovil na podkladě stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr národní obrany ČSSR ve prospěch odsouzených S. N., V. P. a Z. A., že rozsudkem vojenského obvodového soudu ze dne 19. 12. 1973 sp. zn. 5 T 453/73 byl porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 5 tr. ř. a § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák. Zároveň citovaný rozsudek, jakož i všechna další rozhodnutí za něj navazující zrušil a vojenskému obvodovému soudu uložil, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem vojenského obvodového soudu ze dne 19. 12. 1973 sp. zn. 5 T 453/73 byli S. N., V. P. a Z. A. uznáni vinnými trestnými činy porušování tajemství dopravovaných zpráv podle § 9 odst. 2, § 239

odst. 1 písm. a) tr. zák. a rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 9 odst. 2, § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák., protože S. N. od jara 1972, V. P. od léta 1972 a Z. A. od počátku roku 1973 většinou společně odcizovali jako příslušníci vojenského útvaru dopisy vojáků útvaru z podací stanice, tyto dopisy otevírali, prohlíželi a vybírali z nich zasílané částky peněz, přičemž N. S. takto získal minimálně částku 490 Kčs, V. P. minimálně 180 Kčs a Z. A. minimálně 300 Kčs.

Za to byli všichni tři odsouzeni podle § 132 odst. 1 tr. zák., za použití § 35 odst. 1 tr. zák., k úhrnným trestům odnětí svobody každý v trvání jednoho roku, přičemž výkon těchto trestů byl všem podmíněně odložen na zkušební dobu dvou let. Podle § 53 odst. 1, § 54 odst. 1, odst. 3 tr. zák. byl všem odsouzeným uložen též peněžitý trest, a to ve výši 1000 Kčs, při stanovení náhradního trestu odnětí svobody ve výši jednoho měsíce. Uvedený rozsudek nabyl právní moci dne 19. 12. 1973.

Proti výše citovanému rozhodnutí vojenského obvodového soudu podal ministr národní obrany ČSSR stížnost pro porušení zákona.

Nejvyšší soud ČSSR přezkoumal z podnětu podané stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že zákon porušen byl.

Pochybení vojenského obvodového soudu je především spatřováno v nedostatečném zjištění skutkového stavu, a to z hlediska výše škody, kterou měli obžalovaní trestnou činností způsobit. Vzhledem k tomu, že výše způsobené škody bude mít svůj význam i pro právní kvalifikaci jednání obžalovaných, vyslovil Nejvyšší soud ČSSR porušení zákona nejprve v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., neboť rozsudek je v tomto směru nesprávný.

Dalšího pochybení se vojenský obvodový soud dopustil při právním posouzení zažalovaného skutku, pokud jednání obžalovaných kvalifikoval též jako trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Při úvahách, zda v daném případě může jít o tento trestný čin, měl vojenský obvodový soud ve smyslu § 139 tr. zák. zkoumat, zda jde o „věci“, které byly v opatrování socialistické organizace nebo státního orgánu. Podle ustanovení § 139 tr. zák. se poskytuje ochrana takovým věcem, které sice nejsou v socialistickém vlastnictví, avšak v důsledku toho, že jsou v opatrování socialistických organizací nebo státních orgánů, je možno žádat od těchto organizací nebo orgánů při jejich odcizení ztrátě, zničení nebo poškození náhradu škody.

Z uvedeného vyplývá, že citované ustanovení zaručuje ochranu majetku v socialistickém vlastnictví jen v případech, kdy je tento majetek nepřímo poškozen tím, že socialistická organizace nebo státní orgán jsou povinny za majetek, který je v jejich opatrování, i když není v socialistickém vlastnictví, hradit způsobenou škodu.

V projednávané věci bylo spolehlivě zjištěno, že všichni tři obžalovaní vybírali z obyčejných psaní papírové peníze, zasílané vojákům příbuznými k jejich útvaru. Z hlediska odpovědnosti pošty, resp. útvaru, za způsobenou škodu měl proto vojenský obvodový soud zjišťovat, zda lze vůbec podle poštovních pravidel zasílat peníze v obyčejných psaních a zda v případě odcizení, ztráty, zničení nebo poškození takového psaní s papírovými penězi lze na poště, resp. útvaru požadovat náhradu škody.

Z poštovních pravidel, schválených výnosem Ústřední správy spojů ze dne 9. 6. 1966 č. P - 10562/66, které platí od 1. 7. 1967, zejména z § 4 odst. 3 písm. g) vyplývá, že papírové peníze znějící na doručitele lze zasílat jen v cenných psaních nebo balících s udanou cenou a že jen v takových případech podle § 80 cit. pravidel, kdy jde o zapsané poštovní zásilky, pošta za ně stejně jako za

peněžní částky poukázané poštovní poukázkou odpovídá z hledisek náhrady škody.

Obdobně je pak upraven ve Sbírce nařízení a směrnic MNO č. 9 z 16. 4. 1964 přísun a odsun soukromých poštovních zásilek u vojenských útvarů. Z čl. I/5 Směrnic MNO je patrno, že soukromé poštovní zásilky podané doporučeně, cenná psaní, balíky a poštovní poukázky se uvádějí pod názvem „zapsané zásilky“ a že se zapisují do příslušných knih cenné pošty. Ostatní zásilky (obyčejná psaní, pohlednice apod.) se nazývají „obyčejné zásilky“ a nezapisují se do žádných dokladů. Při vyřizování reklamací podle čl. VI, bude-li při projednávání ztráty peněžní částky poslané poštovní poukázkou, ztrátě balíku nebo jiné zapsané zásilky prokázáno, že peněžní částka (zapsaná zásilka) byla od pošty převzata vojenským doručovatelem, že však k její ztrátě došlo u útvaru, nařídí velitel útvaru vyplatit příslušnou peněžní částku reklamantovi nebo příjemci z příslušné rozpočtové položky a nařídí vymáhání škody na viníkovi podle předpisu Zákl-3-3, popř. projedná případ s příslušným vojenským obvodovým prokurátorem.

Z citované směrnice MNO tedy vyplývá, že také vojenská správa odpovídá z hlediska náhrady škody jen za „zapsané zásilky“ a nikoliv za zásilky „obyčejné“, které se vůbec neevidentují.

Z uvedeného lze proto činit závěr, že vykrádáním peněžních částek z obyčejných zásilek (dopisů) nemůže vzniknout na majetku v socialistickém vlastnictví škoda, neboť nejde o „věc“, která je ve smyslu § 139 tr. zák. v opatrování socialistické organizace nebo státního orgánu. Pošta ani vojenský útvar totiž za takto způsobenou škodu neodpovídají a nejsou povinny ji hradit. Postupoval proto vojenský obvodový soud nesprávně, jestliže jednání obžalovaných kvalifikoval jako trestný čin podle § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Za daného stavu věci přichází v úvahu právní kvalifikace podle § 3 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1969 Sb., resp. podle § 247 odst. 1 tr. zák., v závislosti na výši škody, zjištěné v novém hlavním líčení. Vzhledem na materiální pojetí trestných činů a přečinů a vzhledem k tomu, že formální znaky skutkové podstaty trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák. a přečinu podle § 3 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1969 Sb. se překrývají, pak sama skutečnost, že škoda je nižší než 1500 Kčs, nevylučuje možnost kvalifikovat skutek jako trestný čin, jestliže s přihlédnutím ke konkrétnímu stupni nebezpečnosti spáchaného činu pro společnost budou shledány důvody pro použití kvalifikace podle § 247 tr. zák.